

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА**

Кафедра менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

_____ І.М. Новак

«31» _____ 08 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ»**

Освітній рівень: Другий (магістерський)

Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітня програма: Менеджмент організацій і адміністрування

Факультет: Менеджменту

Умань – 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Корпоративне управління» для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 *Менеджмент* освітньої програми *Менеджмент організацій і адміністрування*. – Умань: Уманський НУС, 2022. – 19 с.

Розробник: *Альошкіна Л.П.* – к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Л.П. Альошкіна Л.П. Альошкіна

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «31» 08 2022 р. № 1.

Завідувач кафедри

І.М. Новак *І.М. Новак*

«31» 08 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету *менеджменту*

Протокол від «31» 08 2022 р. № 1

Голова *М.О. Гоменюк* М.О. Гоменюк

«31» 08 2022 р.

© УНУС, 2022 рік

© Л. П. Альошкіна, 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	Обов'язкова	
Модулів - 1	Спеціальність: <u>073 «Менеджмент»</u> Освітній рівень: <u>другий (магістерський)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин – <u>90</u>		Семестр 3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3,0</i> <i>самостійної роботи студента – 3,0</i>	Освітня програма: <u>«Менеджмент організацій і адміністрування»</u>	Лекції	
		18 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	82 год.
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Корпоративна форма бізнесу – явище порівняно нове, котре виникло як відповідь на певні вимоги часу.

Система корпоративного управління являє собою організаційну модель, за допомогою якої корпорація представляє й захищає інтереси своїх інвесторів. Дана система містить в собі багато чого: від ради директорів до схем оплати праці виконавчої ланки й механізмів оголошення банкрутства. Тип застосовуваної моделі залежить від структури корпорації, що існує в рамках ринкової економіки, і відображає сам факт поділу функцій володіння й управління сучасною корпорацією.

Входження українських корпорацій у систему цивілізованого корпоративного управління, заснованого на вимогах сучасного бізнесу, менеджменту і маркетингу, можливе при дотриманні наступних умов: строге визначення цілей діяльності корпорації й способів мотивації її власників; реструктуризація корпорації до рівня самокерованих структур під контролем акціонерів; вибір організаційної структури, адекватної поставленим цілям: виробництво, збут продукції, інновації, маркетинг; розробка єдиних принципів роботи корпорації у вигляді місії, філософії або іншого основного документа; зміна філософії оплати праці персоналу, особливо вищих менеджерів.

Мета навчальної дисципліни: забезпечення достатнього рівня компетентностей майбутніх фахівців у науковому обґрунтуванні і набутті базових знань з історії і практики управління системою керівних органів, що здійснюють управління корпорацією, формування вміння вибору правильної стратегії її розвитку, залучення на вигідних умовах інвестицій, формування стійкого балансу інтересів акціонерів.

Основними завданнями, що вирішуються у процесі викладання дисципліни, є:

- вивчення сутності, завдань та інституційних основ корпоративного управління;
- засвоєння практики корпоративного управління;
- дослідження методологічних основ та набуття навиків щодо ефективного впровадження системи корпоративного управління в діяльність органів влади і місцевого самоврядування.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення концептуальних засад корпоративного управління, основних принципів ефективного використання корпоративного управління в господарській діяльності підприємств, дослідження особливостей розвитку корпоративного управління та вибору стратегії і тактики формування корпоративної культури.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: курс «Корпоративне управління» є фундаментальною дисципліною, що вивчає концептуальні засади корпоративного управління, основні принципи ефективного використання корпоративного управління в господарській діяльності підприємств, особливості розвитку корпоративного

управління, і є базовою для отримання майбутніх загальних та фахових компетентностей здобувачами вищої освіти.

Компетентності курсу «Корпоративне управління»:

інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері управління, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності:

- здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті;
- здатність організувати та мотивувати людей рухатися до спільної мети, працювати в команді;
- вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї.

спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструменти менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- здатність створювати та організувати ефективні комунікації в процесі управління;
- здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;
- здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання курсу «Корпоративне управління»:

- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
- демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;
- вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Сутність корпоративного управління та міжнародні стандарти

Тема 1. Теоретичні основи корпоративного управління

Концепції управління акціонерними товариствами. Сутність організаційної моделі системи корпоративного управління. Учасники процесу корпоративного управління. Поняття моделі корпоративного управління та їх види. Основні моделі корпоративного управління. Переваги і недоліки моделей корпоративного управління. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління. Формування української моделі корпоративного управління. Законодавче забезпечення корпоративного управління в Україні. Нормативно-правова база функціонування корпорацій та забезпечення корпоративного управління.

Тема 2. Міжнародні стандарти корпоративного управління

Міжнародні стандарти корпоративного управління та національні кодекси корпоративної поведінки. Структура стандартів корпоративного управління. Кодекси корпоративного управління. Принципи корпоративного управління Організації Економічного Співробітництва та Розвитку. Принципи корпоративного управління Європейського Банку Реконструкції та Розвитку. Принципи корпоративного управління Конфедерації Європейських Асоціацій Акціонерів. Національні кодекси корпоративної поведінки.

Тема 3. Моделі корпоративного управління

Поняття моделі корпоративного управління та їх види. Основні моделі корпоративного управління. Англо-американська модель. Західноєвропейська (німецька) модель. Японська модель. Системи інсайдерів та аутсайдерів. Переваги і недоліки моделей корпоративного управління. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління.

Змістовий модуль 2 Організація діяльності корпорації

Тема 4. Організація діяльності корпорації

Еволюція організаційного управління корпорацією. Етапи розвитку організаційного управління корпорацією. Фактори впливу на організацію

діяльності корпорації. Принципи управління корпорацією. Функціональне структурування корпорації.

Тема 5. Корпоративна культура

Сутність і функції корпоративної культури. Структура корпоративної культури. Основи формування корпоративної культури. Етичні цінності корпорації. Типологія корпоративних культур. Мова як чинник і символічний код формування корпоративної культури. Креативний менеджмент і корпоративна культура як модель інноваційного розвитку організацій. Корпоративні норми. Механізм формування і розвитку корпоративної культури. Методичні положення із аналізування корпоративної культури. Вибір стратегії і тактики формування корпоративної культури. Вплив корпоративної культури на діяльність організації. Зміцнення корпоративної культури корпорації. Оцінювання соціально-економічної ефективності корпоративної культури.

Тема 6. Корпоративні фінанси

Поняття корпоративних фінансів. Фінансова звітність акціонерного товариства. Аналіз фінансового стану акціонерного товариства. Управління фінансовими ресурсами. Дивідендна політика.

Тема 7. Ефективність корпоративного управління

Стандарти корпоративного управління та критерії його ефективності. Основні переваги корпорації від впровадження стандартів корпоративного управління. Управління ефективністю корпорації. Основні ознаки ефективності корпоративного управління та фактори, що впливають на нього. Методики оцінки ефективності корпоративного управління. Основні принципи оцінювання корпоративного управління. Критерії якості корпоративного управління. Характерні ознаки якості корпоративного управління.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	У тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1								
Сутність корпоративного управління та міжнародні стандарти								
Тема 1. Теоретичні основи корпоративного управління	10	2	2	6	14	2	2	10
Тема 2. Міжнародні стандарти корпоративного управління	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 3. Моделі корпоративного управління Models of corporate governance	14	4	4	6	14	2	2	10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	34	8	8	18	38	4	4	30
Змістовий модуль 2								
Організація діяльності корпорації								
Тема 4. Організація діяльності корпорації	12	2	2	8	13	-	-	13
Тема 5. Корпоративна культура	14	2	4	8	13	-	-	13
Тема 6. Корпоративні фінанси	14	2	4	8	13	-	-	13
Тема 7. Ефективність корпоративного управління	16	4	4	8	13	-	-	13
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	56	10	14	32	52	-	-	52
<i>Усього годин</i>	90	18	22	50	90	4	4	82

5. Перелік тем семінарських/практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Теоретичні основи корпоративного управління	2	2
2	Міжнародні стандарти корпоративного управління	2	-
3	Моделі корпоративного управління Models of corporate governance	4	2
4	Організація діяльності корпорації	2	-
5	Корпоративна культура	4	-
6	Корпоративні фінанси	4	-
7	Ефективність корпоративного управління	4	-
	Разом	18	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Теоретичні основи корпоративного управління	6	10
2	Міжнародні стандарти корпоративного управління	6	10
3	Моделі корпоративного управління	6	10
4	Організація діяльності корпорації	8	13
5	Корпоративна культура	8	13
6	Корпоративні фінанси	8	13
7	Ефективність корпоративного управління	8	13
	Разом	50	82

7. Методи навчання

Для вивчення курсу «Корпоративне управління» використовуються традиційні методи навчання. Вивчення навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення тематичних, проблемних лекцій; практичних і семінарських занять із проведенням презентацій, дискусій, круглих столів, вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивних занять; індивідуальних занять із підготовкою рефератів, науково-дослідних робіт, розв'язання конкретних ситуацій; консультації з викладачами; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle.

Індивідуальна робота студентів при вивченні курсу проводиться у таких формах: підготовка до практичних занять, контрольних робіт, модульно-рейтингового контролю; вивчення тем або окремих питань, що виносяться для самостійної роботи; ознайомлення із законодавчими та нормативними актами України; підготовка до екзамену.

8. Методи контролю

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни «Корпоративне управління» використовуються рейтингова система оцінювання, яка передбачає усне і письмове опитування; поточний модульний контроль; презентація науково-дослідних, проблемних робіт, рефератів; екзамен.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять.

З навчальної дисципліни «Корпоративне управління» перевірка й оцінювання знань студентів проводиться в таких формах: оцінка роботи під час семінарських та практичних занять; оцінка виконаних індивідуальних науково-дослідних завдань та самостійної роботи; підсумковий контроль у формі екзамену.

9. Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «екзамен»

Поточний (модульний) контроль							Підсумкова атестація	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
10	10	10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену та курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне та наукове забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Корпоративне управління» включає:

- стандарти освіти (освітня програма);
- робочу програму навчальної дисципліни;
- конспект лекцій з навчальної дисципліни;
- Методичні вказівки по вивченню курсу з дисципліни “ Корпоративне управління ” для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" освітня програма Менеджмент організацій та адміністрування . – Умань: Уманський національний університет садівництва – 2022. – 36 с.
- Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни “Корпоративне управління” для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" освітньої програми Менеджмент організацій та адміністрування. – Умань: Уманський національний університет садівництва. – 2022. – 36 с.
- Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни “Корпоративне управління” для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" освітньої програми Менеджмент організацій та адміністрування – Умань: Уманський національний університет садівництва. – 2022. – 30 с .

11. Рекомендована література

Базова

1. Балабаниць А.В., Горбашевська М.О., Кислова Л.А., Мацука В.М. Корпоративне управління: навчальний посібник» (для студентів спеціальностей 073 «Менеджмент», 242 «Туризм» (усіх форм навчання)). Маріуполь : МДУ, 2019. 234 с.
2. Гудзь О. Є Корпоративне управління: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2014. 123 с.
3. Давиденко Н.М., Буряк А.В. Корпоративне управління: навчальний посібник. К.: ЦП «Компринт», 2015. 346с.
4. Давиденко Н.М. Корпоративне управління в акціонерних товариствах. Монографія К.: Тов «Пан Тот», 2011. 356с.
5. Деєва Н.М. Управління корпоративними фінансами. Навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2007. 200 с.
6. Ігнатєва І. А., Гарафонова О. І. Корпоративне управління: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 600 с.
7. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник. З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 456 с.
8. Корпоративне управління. Навчальний посібник для студентів денної та заочної форм навчання другого рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» ОП «Менеджмент організацій і адміністрування». Укладачі: М. В. Матушкіна, Є. О. Снітко. Старобільськ, 2018. – 212 с.
9. Корпоративне управління: навч. посіб. О. А. Гавриш та ін.; відп. ред. Н. О. Сімченко; Нац. техн. ун -т України «Київ. політехн. ін-т». Київ: НТУУ «КПІ», 2012. 444 с.
10. Мальська М.П. Корпоративне управління: теорія і практика. Підручник К.: Центр учбової літератури, 2012 360 с.
11. Мостенська Т.Л. Корпоративне управління: Підручник. 2-ге вид., випр.. і доп. К.: Каравела, 2011. 400с.
12. Птащенко Л.О. Управління корпоративними фінансами: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 296 с.
13. Швець Ф.Д. Корпоративне управління. Навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 320 с.
14. Шморгун Л. Г. Корпоративне управління. Навч. посіб. К.: ВПЦ Київський університет, 2012. 247 с.

Допоміжна

1. Абдалхард А. КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ: КОРОТКИЙ ОГЛЯД ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (4 (60), 2020. С.106–114.
2. Анісімова О.М. Корпоративне управління як основа формування стабільної системи менеджменту підприємства. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*, 2016. No 3(1). С. 64-68 .

3. Бабіченко В.В. Актуальні проблеми корпоративного управління в Україні та шляхи їх вирішення. *Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*, 2014. №4. С. 46-50.
4. Бондар Ю. А. Основні аспекти корпоративного управління підприємством. *Інтелект XXI*, 2018. № 4. С. 40-44. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/int XXI 2018 4 9>.
5. Варналій З. С. Конкуренція і підприємництво: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Знання України, 2015. 463 с.
6. Волошко Н. О. Корпоративне управління в умовах глобалізації міжнародних економічних відносин: модель становлення та розвитку. *Економіка та держава*, 2021. № 12. С. 54–58.
7. Гудзь О.Є., Клюка Ю. С. ЯКІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ «Економіка. Менеджмент. Бізнес» № 3(33), 2020. Режим доступу: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2481>
8. Довгань Л.Є. Корпоративне управління: інституціональні аспекти: монографія. Київ: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2016. 340 с.
9. Калініна О. Особливості корпоративного управління в різних країнах. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 2016. № 17. С. 7-82.
10. Корпоративне управління в Україні: процеси формування та розвитку: монографія Н. А. Хрущ та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Н. А. Хрущ; Хмельниц. нац. ун-т. Київ: Кафедра, 2012. 299 с.
11. Коробко С.В. Корпоративне управління в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З.Іжицького*, 2016. Т. 18. № 2. С. 80-83.
12. Паршин Ю. І. Стратегія забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства: теорія, методологія і практика: монографія Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. Дніпропетровськ: Ун-т ім. А. Нобеля, 2016. 407 с.
13. Петько С. Моделі корпоративного управління в діяльності корпорацій на світових ринках. *Молодий вчений*, 2015. Вип. 2. № 17. С. 225-229.
14. Полінкевич О. М. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління підприємницьких структур. *Економічний форум*, 2017. № 4. С. 158-167.
15. Сватюк О.Р., Дзюбіна К.О. Аналіз можливостей застосування в Україні елементів англо-американської моделі корпоративного управління. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*, 2015. № 1. С. 216-220.
16. Харун О.А. Розвиток корпоративного управління в умовах глобалізації. *Східна Європа: Економіка, бізнес та управління*, 2018. № 17. С. 49-55.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
2. Державна фіскальна служба України URL: <http://www.sta.gov.ua/>
3. Державна митна служба України URL: <http://www.customs.gov.ua/>
4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL: <http://www.ssmc.gov.ua/>
5. Рахункова палата України URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
6. Нормативні акти України URL: www.nau.kiev.ua/
7. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
8. Бібліотека з менеджменту – ВВМ. URL: <http://management.com.ua/>
9. Електронні каталоги бібліотек України. URL: <http://e-catalog.name/>
10. Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>
11. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
13. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
14. Google Scholar – пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

13. Зміни у робочій програмі на 2022 рік

В 2022 році в робочій програмі внесено зміни до плану лекційних та семінарських занять, оновлено список рекомендованої літератури